

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *W. G. Wilhelmsson*
 Härad: *Sjöbo* Adress: *Krodinge*
 Socken: *Krodinge* Berättat av:
 Uppteckningsår: *1943* Född år *1868* i *Brunnby*

<i>Ägg o. ägglekare.</i>	<i>s. 1.</i>	<i>L. U. F. 24.</i>
<i>Mjölkningskärl.</i>	<i>s. 2-3</i>	<i>" 40.</i>
<i>Mätning v. sjukdom.</i>	<i>s. 4</i>	<i>H. F. 16.</i>
<i>Kyphogram m. m.</i>	<i>s. 5</i>	<i>" 13</i>
<i>Jobak.</i>	<i>s. 6-8</i>	<i>L. U. F. 27.</i>

Ägg och äggleskar M. 8875:1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

L. U. F. 24.

1. Här på orten har aldrig förekommit äggleskar, hvad jag vet.
5. För i liden färgades prästkräggan på så sätt att de lades i vattnen hvarest blandats "höbontre" (hösomulor), färgen blev då brun, eller och i lökskal då färgen blev gul. Numera köper man färgpulver.
11. "Välborgaston sjöng man för ägg.
"Låt honom gifva ägg på fat, Maj är välkommen
Till pannkaka och äggmat, Sommaren är så ljufelig för
ungdomen."

Mjölkningkärl.

M. 8875:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

L. U. F. 40.

I äldre tider mjölkade man i ett laggkärl som kallades "mjölkabotta" (mjölk-). Detta kärl var vidare merlin, afsmaltnade uppåt. Kärltet var försedt med lock, äfven detta af trä. Öfvan på locket var fastsat ett litet handtag formadt trädtycke som skjöt ut om locket på båda sidor. Kärltet hade tvänne motsläende stävar som skjöto öfver ett par lum öfver de andra. Den ena af dessa var hel med undantag af ett litet genomborradt hål, den andra hade en uttagning tvärtgenom. I denna sista innstäcks lockets ena ända, som var hel, den andra ändan af lockets handtag hade en uttagning der den andra stäven instäcks, så sättes en qvinn i det borrarade hålet och så var "mjölkspannen", som den också kallades, färdig att bäras hem. Lärskildt användas att transportera mjölk i, orso de s. k. hoggarkrusen, bakliga krus af förtent hogg, med lock och grene. Äfven användes vanliga kerkrus med en lallrik som lock och ett "hosebaum", bundit i tvänne som grene.

Skriv endast på denna sida!

M. 8875:3.

Det kärl som Prägelistan utvisar kalla vi här för bytta
oftast "katabytta" emedan den mycket används då halvor
na gått sin mjölk. Användes äfven vid byk och lite
hvarjehanda och allmänt brukligt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

M. 8875: 4

Mätning vid sjukdom.

Mätning ("målning") af sjuka har jag hört omläsa
men känner ej ännu hur dervid tillgick. Sedan mät-
ning företogs visst mest med barn, mot "skäver"-engelska
sjukan. Jag känner ingen nu som sysslar dermed, ej
håller någon som känner till metoden.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H. G. 16.

Kyarkognon m. m.

M. 8875:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H. G. 13.

De mystiska väsen som prägelistan upplär känner jag från vår ort ej ens till namnet, men väl har jag läst om desamma. Några sägner om sådana ha nog här aldrig funnits ty då hade de ej så lätt kunnat bortglömmas. Man var ju här bekant med: "Spövsnuan", "bäckkonammen" och "goanisse" m. fl. stötheten, men ingen af de "geistlige". Angående punkten 18 i listan vill jag ömtala att när man i äldre tider lade ett nytt berg på en loge, brukade man omedelbart under leran lägga några hästcraniums. Detta skulle göra att logan blev lättare att slagtrösta på. Något annat i förbindelse med detta vet jag ej om. År 1911 ref jag upp en sådan gammal loge och fann ett hästhufvud i hvardera hörnet och ett i midten. Det var ej alltid man kunde skaffa så många men det lär ha gått annor med mindre.

Tobak.

M. 9875:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

L. U. F. 27

Tobak lär ha odlats här på orten före min tid, men odlingen har upphärdt för så länge sedan att all kändedom och kunskap om odling och beredning numera bortglömts. Efter hvad jag kan förstå af berättelser, var det i liten skala och mest för hushåll. Man gjorde äfven sjelf sina cigarrer. I vår grannsocken H. Finmarslöf funnos för 50 år sedan cigarrmakare, men de köpte mest sin tobak från andra håll. Det berättas att någon gång under befälsmöte, som ärligen hölls i Skivdunge blef kofmästaren vid mässen länns på cigarrer, han köpte då i en liten butik - inneskafaren kallades "Tulaskytten" - en liten föräd. Officerarna blefvo alldeles förtjusta i den egenarlade och goda aromen och undrade var han fått så utomordentliga cigarrer i pränt. Af pipor funnos ätskelliga slag. Sjöskumspipor med siltverbeslag hos den förmögna bonden och herremannen. Långpipor med holk och hufvad af gurstin och af varderande längd, från en par dem. till öfver metern och som kökaren ej sjelf kunde tända.

M. 8875:7.

Snuggor af trä, krita pipor, ja äfven kerpipor funnos. Kunde man säga att långpiporna tillhörde medelklassen så tillhörde de rista underklassen. Det var pojkar och drängar. Inga kvinnor rökte, jag minns endast en och det var af helskäl. Då en främmande man kom in i ett bondhjem, blef han alltid bjuden på en långpipa och de flesta lockade ej nej. Först lände värden pipan, droo några drag så att pyren tog sig, så lockade han munstycket med handen och bjöd gästen och denne ansåg sig vara mycket väl emottagen. Piplobaken i min tid utgjordes i bondhemmen af Ystads och Kockums "Ärligt och godt". Piplobaken brukade man aflast af jorvare i ett tobaksstuga-hus af trä gilverade och ofta med inläggningar. Smus brukades af en del äldre personer af båda könen såsom "näsepris", nästan ingen luggade smus i min barndom. Under 80-90-talen spred sig bruket af mullbänksnit hit med arbetare från Småland och Nordskåne, och blef till sist ganska allmänt. Nu har bruket nästan aflösts af cigarettens och snuggans. Toman smusstuggningen följade använde. Herlätet män lugg tobak jämte pipan.

Skriv endast på denna sida

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

M. 8875:8

Tobaksblad lades i äldre tider på sår och påstods vara läkande, hvilket nog är tvivelaktigt, men kanske decepterande. Rökning af tobak ansågs af många vara välgörande för magen. Snus har användits och användes till att dölja tandverk. Det mest brukade surrogatet för tobak är nog hörsbärsblad, nu och i äldre tider.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

B.

Skriv endast på denna sida!

1 febr 1943 W E W.